

NAŠA MOČ

GLASILO SLOVENSKEGA DELAVSTVA.

Izhaja vsak petek.

Uredništvo
upravnništvo
Kopitarjeva
ulica šte. 6.

Naročnina znaša:

celoletna . . . K 4.—
poluletna . . . „ 2.—
četrtletna . . . „ 1.—
Posam. šte. . . „ 0.10

Št. 15.

V Ljubljani, dne 11. marca 1910.

Leto V.

Umrl je — mož!

Dr. Karel Lueger ni več med živimi. 10. marca ob 8. uri zjutraj je stopila bela žena k bolniku v dunajski rotovž in ga nezvestnega prepeljala iz zemlje v višave, kamor je vedno hrepenelo njegovo srce, goreče za vse dobro.

Dr. Lueger, rojen leta 1844. od priprostih starišev na Dunaju, je bil prvi mož v Avstriji, ki je začel boj zoper nepoštenost in pokvarjenost, ki je takrat vladala v vsem javnem življenju: zoper vsegamogočni liberalizem, kapitalizem in judovstvo. Bil je takrat po svojem srcu in življenju veren, ni se pa še udeleževal katoliškega gibanja, ki ni bilo prav nič organizirano. Okoli leta 1887. pa se je seznanil z baronom Vogelsangom, prvim pomembnim krščansko - socialnim mislecem v Avstriji. Bilo je par prijateljev, ki so se skupaj učili, imeli diskusijske večere in razmišljali, kako bi v Avstriji ustvarili močno stranko na katoliškem temelju. Cesar nobeden ni zmož, to se je posrečilo Luegerju. Bil je edini mož za to: ljubitelj ljudstva, izboren govornik, jeklene volje, poln zdravega humorja in ostrega razuma. Tako je postal ustanovitelj krščanske politične organizacije v naši monarhiji.

Dr. Karel Lueger je v primeroma kratkem času dosegel vpliv in moč v državi. Izkusil pa je vse, kar je namenjeno možu, ki se pogumno postavi za svoje katoliško prepričanje. Zasmehovali so ga, divje sovražili in blatili: liberalci, judi in Mažari so se vsi zarotili zoper njega, ker je povsod in vedno, v prvi vrsti pa v parlamentu bičal gnulobo ter kugo, ki jo je razširjalo v monarhiji združeno mednarodno judovstvo in svobodomiselstvo. Luegerja je tudi vlada besno preganjala in Mažari so pregovorili celo dobrega cesarja Franca Jožefa, da celi dve leti ni hotel potrditi Luegerjevo izvolitev za župana na Dunaju, ki ga je Lueger rešil liberalne strahovlade in pokvarjenosti. Končno pa je dobra stvar zmagala, Luegerjev pomen je od dne do dne rasel in pri državnoborskih volitvah na podlagi splošne in enake pravice je Luegerjeva stranka, ki je leta 1891. štela samo 5 mož, postala najmočnejša v parlamentu. Vsa Avstrija, od cesarja do zadnjega delavca, je s spoštovanjem gledala v moža, ki je toliko dosegel in se vsikdar prvi boril za katoliško, demokratično in avstrijsko misel.

Zdaj ga ni več. Vsa Avstrija je zavita v žalost, vsa srca prešinja bridka bolečina, ker je umrl mož, mož v pravem pomenu besede, mož, kakor jih ni veliko v današnjih časih. Žaluje pa tudi slovensko krščansko delavstvo, zakaj Lueger je bil mož ljudstva, mož, ki je tudi delavstvo združil pod krščansko zastavo in ga vodil v boj zoper kapitalizem in socialno demokracijo. Počivaj v miru, blagi mož!

× × ×

Ob smrti dr. Luegerja je poslal Izvršilni odbor slovenskega krščansko - socialnega delavstva načelniku strankarskega vodstva avstrijskega krščansko - socialnega delavstva, poslancu Leopoldu Kunschaku sledečo sožalnico: Ob smrti priljubljenega voditelja krščansko-socialne stranke tudi slovensko krščansko-socialno delavstvo globoko žaluje in sočustvuje z Vami. Teši nas v žalosti

edina tolažilna misel, da bodo ideje, ki jih je prominuli ljubljeneec ljudstva zmagovito uveljavil v naši domovini, živele in učinkovale naprej.

Omejitev ženskega nočnega dela.

»Mednarodna zveza za postavno varstvo delavstva« se je leta 1903. obrnila na švicarski zvezni svet s prošnjo, naj prevzame skrb za sklicanje mednarodne konference, ki bi imela nalogo izpeljati splošno prepoved ženskega nočnega dela. Zvezni svet se je prošnji odzval in leta 1905. se je v Bernu vršilo prvo neobvezno posvetovanje, na katerem so se začrtala temeljna določila za mednarodni dogovor o prepovedi ženskega nočnega dela. Temu je leta 1906. sledila diplomatična konferenca, ki je neobvezni dogovor prejšnjega leta izpremenila v obvezno mednarodno državno pogodbo, kateri so pristopile vse evropske države razven Rusije in Norveške. S to pogodbo so se države obvezale, da v svojih deželah vpeljejo postavno prepoved ženskega nočnega dela v industrijskih podjetjih v okviru določil, ki je usebuje mednarodni dogovor iz leta 1905. Sad te pogodbe je tudi zakonski načrt, ki ga je avstrijska vlada te dni predložila poslanski zbornici.

Dasi nosi vladna predloga napis: Zakon o prepovedi ženskega nočnega dela, vendar o popolni prepovedi ne more biti nobenega govora, temveč komaj o omejitvi. Izključena so številna podjetja in dovoljenih je toliko izjem, da zakon, ako ga zbornica ne bo izboljšala, ne bo posebno veliko pomenil.

Po § 1. ima zakon veljavo le za ona podjetja, kjer dela najmanj deset delavcev, ter je v teh podjetjih nočno delo med 8. uro zvečer in 5. uro zjutraj za vse ženske brez razlike starosti prepovedano — razven gotovih izjem. Nočni počitek delavke mora znašati najmanj 11 ur. Kjer pa je uvedeno osemurno šihotvno delo, smejo ženske, ki so izpolnile 16. leto, delati do 10. ure zvečer, a potem mora slediti 11 ur nepretrganega nočnega počitka.

Na prvi pogled je jasno, da so po tem paragrafu neštete ženske izključene od postavnega varstva, in človeku ne gre v glavo, zakaj bi bilo nočno delo manj škodljivo in nevarno v podjetjih, ki imajo devet ali manj delavcev, kakor pa ondi, ki jih imajo 11 in več? Saj je obče znano, da se ravno v manjših podjetjih delavstvo mnogo huje izkorišča, nego v velikih, kar je čisto umevno, saj se delavstvo tem lažje brani, čim več ga je skupaj.

Tudi določitev nočnega časa od 8. zvečer do 5. zjutraj se nam zdi zlasti z ozirom na lepo vladino utemeljevanje zakona kaj čudno. Vlada namreč pravi, da se mora predložiti zakon skleniti zato, da se tudi delavki dá prilika, da zadosti poglavitni ženski nalogi: gospodinjstvu, negi družine in krepkemu, zdravemu zarodu. Lepo; ampak vprašanje je, kake čudeže naj ženska dela, ako pride še-le ob 8. uri zvečer domu, trudna in ubita. Otroci morajo tedaj vendar že biti pri počitku, in možu se tudi ne bo ljubilo še do 9. čakati na par žlic borne večerje. Nič bolje ni, ako mora mati že ob 5. zjutraj od doma; ali naj vstane že ob 2. ali 3.? Saj moramo računati tudi na pot, ki je splošno za delavca najmanj pol ure dolga, a mnogokrat še več.

§ 2. določa, da veljajo v smislu tega zakona za industrijska podjetja vsi oni obrati,

kjer se obrtoma napravljajo prometu namenjeni predmeti ali obdelavajo in predelavajo snovi, vključno stavbinska podjetja, izvzemši pa poljedelsko in gozdarsko prvotno proizvodnjo. Izvzeti so tudi rudniki pridržanih (regalnih) rud, n. pr. sol, žveplo, premog, za katere se nočno delo uredi s posebnim zakonom.

Drugi odstavek paragrafa je koncesija gostilničarjem in hotelirjem ter izrečno navaja, da ta podjetja ne spadajo pod predstoječi zakon. To je naravnost obžalovanja vredno. Kdor je prisiljen v gostilni večerjati, ali komur je sploh na tem, da se v gostilni okrepča, bo to pač storil pred 10. uro zvečer; od te ure dalje se v gostilnah itak ne dobi več družega kot kaki ostanki in pa pijača. S tem naj strežejo svoje pozne goste gospodje gostilničarji sami, ali pa njih hlapci. Za natakarike pa je nočni počitek pač ravno tako potreben, kot za druge ženske.

§ 3. pravi, da v slučajih, ki se jih ni moglo predvideti in ki se ne ponavljajo v gotovih razdobjih, katere torej povzročajo višja moč, določila § 1. ne veljajo. V takih slučajih (ki jih pa zakon ne navaja imenoma) se smejo za nočno delo uporabljati tudi ženske, ki so že dopolnile 16. leto. Treba pa je začetek in konec nočnega dela nemudoma naznaniti politični oblasti 1. stopnje.

Enako izjemo določa § 4. za ona podjetja, v katerih se predelavajo in obdelavajo take surovine in snovi, ki se hitro pokvarijo. Ta podjetja določi trgovinski minister odredbenim potom.

§ 5. se ozira na ona podjetja, katerih delo je odvisno od letnih časov (takozvane sezonske industrije) ter določa, da se sme v teh in pri izrednih razmerah tudi v vseh drugih industrijskih podjetjih znižati nepretrgani nočni počitek na 10 ur. To pa v največ 60 dneh na leto in samo glede žensk, ki so že dopolnile 16. leto starosti. Nočni počitek se lahko začne še-le ob 10. uri zvečer.

Določbe tega paragrafa so jako raztegljive in se ozirajo zgolj na koristi podjetnikov, prav nič pa na blagor delavstva. To pa tem bolj, ker za njih uporabo ni treba nobene prošnje, marveč podjetnik enostavno naznani oblasti, da se jih bo poslužil. Tukaj bo treba jasne besede v državnem zboru.

Starost za nočno delo — 16 let — je tudi na vsak način prenizko odmerjena; takrat se dekleta začne še-le dobro razvijati. Tudi v tem oziru se mora zakon popraviti.

Toliko za danes v razmišljanje, a k stvari se še povrnemo. **Ivanka Klemenčič.**

LJUBLJANSKE DELAVKE!

V ponedeljek, dne 14. t. m., ob 6. zvečer je v prostorih slovenske krščansko-socialne zveze, »Union«, pritličje na levo, vhod iz Frančiškanskih ulic, shod za delavke. Gre se za neko velevažno novo postavbo, ki se tiče delavk. Na shodu poročata urednica Ivanka Klemenčič in deželni poslanec dr. Zajec. Delavke vabimo, naj se shoda v obilnem številu udeleže!

Izvršilni odbor slovenskega krščansko-socialnega delavstva.

LJUBLJANSKO PREDILNIŠKO DELAVSTVO

se opozarja, da bo v sredo, dne 16. t. m. ob 1/4 na 7. uro v prostorih Slovenske krščansko-socialne zveze občni zbor »Strokovnega društva delavstva ljubljanske predilnice«.

Člani in članice se vabijo, naj se občnega zbora polnoštevilno udeležijo!

Fr. Kos, predsednik.

Ljubljana. Na shodu »Slov. kat. del. društva« je govoril v nedeljo deželni odbor-
nik dr. Pegan o življenju in delovanju dr. Luegerja. Shod je bil dobro obiskan. — Pri-
hodnjo nedeljo govori deželni poslanec dr. Zajec o davku na zrak. Opozajamo naše so-
mišljenike, da se shoda v obilnem številu udeležijo.

**Vse in vsi, ki se zanimajo za sloven-
sko petje** in za napredek v slovenski glasbi,
vabimo, naj prihite prihodnji torek ob pol
8. ure zvečer k javnemu predavanju v S. K. S. Z. Predava g. Anton Svetek: »Moderna
glasba pri nas in drugod«.

Tobačno delavstvo.

Podporno društvo delavstva c. kr. ljub-
ljanske tobačne tvornice praznuje letos 10-
letnico, kar obstoja. Naše zaslužno društvo
za koristi tobačnega delavstva je že pričelo
praznovati svojo desetletnico, in sicer — z
delom. Uvedlo je natančne poizvedbe o raz-
merah in o stanju ljubljanskega tobačnega
delavstva. Prav je storilo, ker osnovano de-
lavstvu v korist, naj praznuje tudi svoje
desetletno slavlje z delom delavstvu v korist
in v dobrobit. Priredilo je že letos jako ve-
liko sestankov, na katerih je delavstvo že
zavzelo svoje stališče z ozirom na razmere,
ki so potrebne, da se izboljšajo. Po delav-
skem državnem poslancu Gostinčarju je že
vložilo letos v državnem zboru pet peticij o
zadevah, ki so za tobačno delavstvo velike
važnosti, vložil pa še nadaljnje peticije, ki so
se sklenile na splošnem sestanku tobačnega
delavstva. Ko se vložijo vse peticije, bomo o
njih poročali. Zdaj se pa dotaknimo nekaj
prav resnih, nujnih stvari. Pri poizvedbah
smo doznali nekaj, česar nečemo in ne mo-
remo zamolčati. Glavno ravnateljstvo se v
velikem še precej ozira na socialne potrebe
in koristi tobačnega delavstva. Nikakor pa
tega ne moremo trditi o krajnem ravnatelj-
stvu. Nočemo ničesar tu komu očitati. Saj
znamo, da ni lahko se uživiti ravnateljem
v razmere, ker se tako hitro menjajo. Am-
pak molčati nečemo in ne smemo, ko vidi-
mo, s kakim neumevanjem socialnih dolž-
nosti se prezirljivo ne ozira na popolnoma
upravičene delavske zahteve. Kuhinja: še
zdaj ni poštenega kosila v njej, dasi je po-
daljšana vsled prostega sobotnega popold-
neva ob ostalih delovnih dneh delovna
doba. Nujno je potrebno, da se popolnoma
izpopolni, da se priredi tudi parna kopel in
da že enkrat dobimo moderno ordinacijsko
sobo. In zračenje! V časih, ko imamo tako
imenitne zračilne priprave, ni pravzaprav
za zračenje v naši tvornici nič skrbjeno.
Kaj naj rečemo, ko čujemo, da se je delalo
nekje pri ubitem oknu celo zimo. Proti pre-
pihu se prav nič ne ukrene. Je-li potem
čudno, da je število bolnikov tako visoko!
To, kar grajamo, ni nikako nerganje, nobe-
na sitnost, marveč to so stvari, ki bi se mo-
rale odpraviti in bi to moral zahtevati tudi
obrotni nadzornik. In stroji! Ubogi cigaretni
oddelek, nekaj tako močan, kje si, malo
da te že več ni, preziran si pri plači, danes
ne veš, uboga delavka, če bo še jutri na svo-
jem prostoru. In pripravljavnica. Uboge de-
lavke, ki morajo nositi kakor živina težke
košare, težke plahte in težke zaboje, tovore,
ki so težki tudi do 80 kilogramov! Vpraša-
mo, ali je to delo za ženske? In kolikokrat
smo že prosili, naj bi se to odpravilo. Ali
bomo res morali ustaviti vlaganje spomenic,
na katere se glavno ravnateljstvo ozira,
medtem ko jih menda za krajno ravnatelj-
stvo pišemo zgolj za vložni zapisnik. Tako
težko delo ni niti v smislu delovnega reda,
dasi je že ta popir tudi zastarel in je že vlož-
ilo podporno društvo prošnjo na državni
zbor, da se izpremeni. Ali bomo res prisilje-
ni, da ne vložimo sploh nobene spomenice
več, dokler se ne bo krajno ravnateljstvo
oziralo nanje in naprosimo naše poslance,
ko jim damo ves nabrani material na raz-
polago, da zaropotajo v ljudski zbornici. Če
bo to ravno tobačnemu glavnemu ravnatelj-
stvu všeč, ki kaj rado naglašajo, kako da v
socialnem oziru skrbi za delavstvo, zelo, zelo
dvomimo. In viržinke! Delavke ne morejo
in ne morejo pri najboljši volji več izdelo-
vati to, kar morajo napraviti. Izdelati mo-
rajo zdaj ob krajšem delovnem času toliko,
kolikor so morale delati ob daljšem delov-
nem času pred desetimi leti. Za danes zado-

stujejo te-le črtice, da izve tudi širši svet,
kako sijajno da se godi tobačnemu delav-
stvu. Prihodnjič bomo nadaljevali, ker raz-
mere so take, da moramo z vso silo in močjo
nastopiti javno za odpravo napak v tobačni
tvornici, ker vidimo, da se krajno ravnatelj-
stvo zmenja za delavske težnje toliko, koli-
kor za že skopneli sneg.

»**Glasnik**« izide v posebni izdaji, ker ob-
javi izvršilne predpise o uvedbi nove pokoj-
nine. Tudi o teh izvršilnih predpisih bo
nujno potrebno, da se delavstvo pogovori in
da zavzame stališče nasproti njim.

Tobačno delavstvo opozarjamo, da go-
vori v nedeljo ob 10. dopoldne v S. K. S. Z.
poslanec dr. Zajec o predmetu: Davek na
zrak; v ponedeljek bo pa splošen shod za
delavke ob 6. uri zvečer v S. K. S. Z. Na sho-
du govori urednica J. Klemenčič in posl.
dr. Zajec.

Med brati in sestrami.

Preska. V nedeljo, dne 13. t. m. bo v
društvenem domu shod. Dnevni red: Vlad-
ne predloge o prepovedi ženskega nočnega
dela.

Jeseniško delavstvo, pozor! Opozarjamo,
da priredi Strokovno društvo v nedeljo ob
pol 8. zvečer v »Delavskem Domu« na Savi
predavanje s krasnimi skioptičnimi slika-
mi. Predaval bo prof. dr. Gruden iz Ljub-
ljane. Vabimo k obilni udeležbi.

»**Zarja**« si je izvolila sledeči odbor:
predsednik stud. ing. Fr. Rueh; podpred-
sednik ing. Fr. Rueh; tajnik iur. P. Rupnik;
blagajnik stud. phil. K. Oštir; knjižničar
stud. tehn. Fr. Vercé; knjiž. nam. iur. Fr.
Leskovec; gospodar Fr. Čerček; odbornik
Milač.

Idrija. Velikanska razlika med »Občnim
konsumnim« in »Krščansko gospodarskim
društvom« v Idriji, tako piše okrogli Ton-
ček v svojem »Napreju«, za blago je prejelo
konsumno društvo 243.444 K 46 v., a gospo-
darsko društvo samo 112.495 K 11 v. No, in
vendar pri tako male znesku je dalo gospo-
darsko društvo svojim članom pa 6 odstot-
kov dividende, a občno konsumno društvo
samo 4 odstotke dividende, kar bi bilo lahko
dalo od te svote po 13 odstotkov dividende,
zares velikanska razlika; obenem pa Tonček
javno svetu naznanja, kako velikanske mole
da ima konsumno društvo, kateri požro čla-
nom velikanske dividende. Dalje piše: Pro-
meta je imelo konsumno društvo 642.167 K
36 vin., a gospodarsko društvo samo 248.840
kron 13 vin. Tukaj je pa Tonček zamolčal,
da ima konsumno društvo tudi obenem hra-
nilnico, katera sprejema hranilne vloge, da
potem posojuje na njih velikansko zadol-
žena posestva. Pri nas je pa hranilnica po-
polnoma zase, ako prištejemo promet hra-
nilnice, najdemo prometa 1.067.608 K 50 vin.
Potem je pa res velikanska razlika tudi pri
prometu. Tudi piše, da je razlika glede cen
pri blagu. Tudi tukaj ne laže Tonček, samo
naravnost nasprotuje ravnatelju konsum-
nega društva, ker on namreč piše takoj na
prvi strani računskega zaključka, da je
prišlo lansko leto konsumno društvo pri
moki do naravnost nečuvjenih cen po 50 do
54 vinarjev, res nečuvjena cena 54 vinarjev-
kajti tudi ko je bila lansko leto cena moki
najvišja, se ni čulo v Idriji, ne pri trgovcih,
ne v gospodarskem društvu o ceni moke po
54 vinarjev, samo v konsumnem društvu,
torej res tudi tukaj razlika. Tudi med kako-
vostjo blaga je razlika, piše končno Ton-
ček. To pa tudi radi verjamemo, vsaj naj-
lože izpričuje filtrirni stroj, katerega je že
večkrat rabilo konsumno društvo, da je vino
popravljalo, a gospodarsko društvo še do
danes nikoli. Torej taka je tista velikanska
razlika med »Občnim konsumnim društvom«
in »Krščansko gospodarskim društvom«
v Idriji, katero popisuje okrogli Ton-
ček v svojem »Napreju«.

Idrija. V pojasnilo. Vsled mnogobrojnih
vprašanj od strani delavcev, kaj je z dra-
ginjsko doklado, katero zahtevati je delav-
stvo sklenilo meseca decembra lanskega
leta, se je na poziv članov »Strokovne zveze
delavcev eraričnega rudnika v Idriji« odbor
iste obrnil na krajevni odbor II. skupine
rudarske zadruga s prošnjo za prepis zapis-
nika o skupni seji krajevnega odbora II.
skupine rudarske zadruga in zastopnikov
rudnika ter prejel sledeči odgovor: Št. 8/910.
Preips. Slavni odbor »Strokovne zveze del.
erar. rudnika v Idriji«! Odgovor na dopis z
dne 2. sušca t. l. Prvič. Dne 9. prosinca t. l.
je sl. c. kr. rudniško ravnateljstvo sklicalo

skupno sejo in je iste zapisnik samo vodilo.
Na večkratno vprašanje po odgovoru, ga
nam še dandanes ni dalo. Kakor hitro pa
odgovor dobimo, bomo javnosti naznanili.
Ne šteje si pa krajevni delavski odbor v
dolžnost, posameznim osebam odgovarjati.
Krajevni delavski odbor rudarske zadruga
v Idriji, dne 3. sušca 1910. Tom. Brus, na-
čelnik; Tom. Filipič, tajnik.

Z Vrhniko. Svoj čas smo že poročali, da
se je na Vrhniko ustanovila prva skupina
J. S. Z., danes k temu še dostavljamo, da
se ista kljub nekaterim neljubim oviram do-
kaj povoljno razvija. Seveda tuptam ne-
koliko pogodrnja tudi kak naš delavec, re-
koč: »Že zopet novo društvo? Če bi vas in
časopise poslušal, bi se moral zapisati v tri
društva in potem bi polovico mojega skrom-
nega zaslužka komaj zadostovalo za člara-
rino in mesečne prispevke.« Gotovo je na
tem nekoliko resnice, zlasti, ako je dotični
delavec oče mnogoštevilne družine, je pri-
siljen, natančno ogledati vsak vinar, predno
ga izda, kajti, pri največji varčnosti se v
sedanjih slabih delavskih razmerah in
splošne draginje le s težavo izhaja. Toda,
vedite dragi sotrpini, da je novo ustanov-
ljena »Jugoslovanska strokovna zveza« ve-
likanskega pomena za naš delavski stan. V
zvezi bomo imeli priložnost, stanu primerno
se izobraževati, v zvezi se bodo podpirali
bolni in brezposelni člani itd. Neobhodno
potrebna pa nam je močna stanovska orga-
nizacija, ako si hočemo priboriti boljše bo-
dočnosti. Potrebo organizacije priznavajo
vsi stanovi. Bogati tovarnarji se organizi-
rajo v truste in kartele, odvetniki, notarji,
zdravniki, da, še celo države se družijo
druga z drugo, le mi delavci naj bi ostali
v svojo lastno škodo osamljeni brez vsake
zveze. Ali menite, da bomo kaj dosegli, ako
posamezni moledujemo pri podjetnikih za
zboljšanje plače ali kaj sličnega? Znano je,
da se posameznik v premnogih slučajih kar
enostavno zavrne, rekoč: »Ako ni za vas, po-
tem hodite, z Bogom, radi vas podjetje ne
bo dela ustavilo. V boju za vsakdanji kruh
pa imamo opraviti z bogatimi in študira-
nimi podjetniki, zato se lahko dogodi, da
nas v mnogih slučajih na zvit in premeten
način prekanijo. Zato nam je pa potrebno
učeni voditeljev, kateri nas bodo podpirali
z dejanji in nasveti in te nam nudi J. S. Z.
Znano je, da so njej na čelo stopili učeni
gg. doktorji pravniki in zdravniki, kateri so
velikodušno obljubili, podpirati delavstvo v
težkem boju za pravice, katere mu prisojate
božje in človeško pravo. Ali bomo mi to lepo
priliko prezrli ter odrekli pomoč, ki nam je
J. S. Z. ponuja? Ne! Jaz vsaj upam, da ne.
Pošteno vrhniško delavstvo ne bo zaostalo
za drugimi skupinami. Zato pristopajte
v prav mnogem številu k J. S. Z., četudi je
v časih težko pritrgeti si denar za tedenske
prispevke. Na drugi strani pa tudi opa-
žamo, da se tudi od strani delavcev mnogo
denarja vrže proč za nepotrebne in zdravju
škodljive razvade, kakor za cigarete, za go-
tovo merico žganja pri nekaterih itd. Znani
so nam slučajji, ko se je za take razvade iz-
dalo v enem tednu več, kakor bi znašali te-
denski prispevki v višjem plačivnem raz-
redu za celi mesec, a se kljub temu ni prito-
ževalo od strani dotičnika samega. Vidite
toraj, dobre volje je potreba, pa bo šlo.
Redni član lahko postane vsak krščanski
delavec in delavka nad 14. letom. Vpiše se
lahko vsako nedeljo ali praznik v »Društ-
venem domu«. Toraj na svidenje!

Ljubljana. Kako deluje naše »Prvo
ljubljsko konsumno društvo«, kažejo sle-
deče številke: Meseca prosinca je imelo dru-
štvo dohodkov 21.818 K 04 vin., izdatkov pa
22.081 K 56 vin. Novih članov je pa pristop-
pilo 27; blaga se je prodalo za gotov denar
za 18.399 K 19 vin. Meseca svečana je bilo
dohodkov 22.007 K 61 vin. izdatkov, pa
17.683 K 66 vin. Novih članov je ta mesec
pristopilo zopet 21, blaga se je pa prodalo
za gotov denar 21.090 K 61. — Naši rdeči
bratje to čutijo, zato sami ne vedo, kaj bi
si izmislili zoper društvo. Neki ženci jo
pravil nek vnet demokratski agitator, da se
je v našem konsumu ne vem koliko vina
pokvarilo, da bo društvo faliralo itd. Mi pa
mislimo, da društvo, ki ima čez 600 članov
in približno 20.000 K rezervnega zaklada, ne
more kar tebi nič meni nič falirati, nevar-
nost je pa, da se kaj takega primeri našim
sosedom, ki so tega že navajeni, kajti pre-
govor pravi: V tretjič gre rado. Naši rdeč-
karji životarijo pravzaprav na način reno-
meja, ki ga uživa naše društvo, ker trgovci

ne vedo, da njih društvo ni identično z našim. Mi svetujemo vročerkvni rdečkarjem v tobačni tovarni, naj mirujejo, sicer zna slediti kaj hujšega.

Trst. V letošnji prvi številki »Bogoljuba« je bilo čitati, da so dekleta v III. kongregaciji uršulinske Marijine družbe v Ljubljani poleg »Bogoljuba«, »Domoljuba«, »Detoljuba« in »Zlate Dobe« naročene tudi na »Našo Moč«. Prav je tako! — Ko smo bile lanske jesen koncem meseca oktobra v Ljubljani na IV. vseslovenskem delavskem shodu, in ko niti pri popoldanski razpravi v »Unionu« ni bilo opaziti nobene ljubljanske sotovarišice, bila sem skoro potrta, misleča: tržaška dekleta so po svoji tovarišicah zastopana na delavskem shodu, tu imajo pa tako blizu, in tako lepo priložnost, pa niti ene ni videti, ki bi se za tako važno stvar zanimala. O kako smo še daleč! — Ko sem pa, kakor pravim, čitala v predzadnjem »Bogoljubu«, da se tudi dekleta v beli Ljubljani naročajo na naše strokovno glasilo, porajalo se mi je novo upanje, da se tudi naša dekleta dramijo, in sicer v Marijini družbi. Socialni demokratje in liberalci tako radi zabavljajo čez cerkvene bratovščine in družbe, češ, da cerkev hoče in uči le birokracijo, nazadnjaštvo, mračnjaštvo, melanholijo itd. Videti hočemo, kdo bo pomagal ubogemu ženstvu ali krščanstvu ali socialna demokracija in liberalci. Me tu v Trstu smo dobro prepričane od zadnjega občnega zbora v zavodu, da od liberalnih rešiteljev nimamo pričakovati nikake rešitve, pokazale so nam to liberalne dame, ki se tako močno upirajo razširjevanju krščansko-socialnega lista. — Ve pa, drage nam tovarišice, le pridno agitirajte in podpirajte »Našo Moč«. Na »Bogoljub« vas je res častno število (300) naročenih, da bi vas tudi za »Našo Moč« vsaj polovico toliko se naročilo. Naš poklic ne dopusti, da bi bile vse Marije, »ki si je boljši del izvolila«, pač pa, da smo tudi po sestersko z Marto združene. Tudi pišite nam kaj, kako se Vam v Ljubljani godi. Do sedaj še ni bilo nobenega poročila iz Ljubljane. Gotovo se vam tudi preveč dobro ne godi. — Le pogum! Ni se treba bati, če v pravopisju kakega kozla napravite, ali če manjka logike, saj od nas nihče ne more učenosti zahtevati, saj je itak vsem znano, da ni nobena na Vrhniki v enajsto šolo hodila. Pričakujemo prav kmalu od vas dopisa, da bomo vedele, če znate tudi ve kaj pojamrati.

Javornik. Rodbina Justin se zahvaljuje vsem, ki so se udeležili pogreba umrlega sina, oziroma brata Janeza Justin. Posebno čast g. župniku, strokovnemu društvu, delavcem iz valjarnice na Savi ter požarni brambini na Javorniku in Koroški Beli, kakor tudi darovalcem venca. S tem ste nam lajšali žalost.

Jesenice. Liberalci so vsi iz sebe, odkar jim je začela »Naša Moč« njih kosmato vest izpraševati. Letajo od Poncija do Pilata ter ugibajo, kaj bi storili z onim delavcem, ki njih lumparije daje v javnost. V »Narodu« se tolažijo s tem, da nekaj stavkov našega dopisa »ponatisnejo ter se grozno užaljene čutijo. Ti liberalni razsvitljenci so pozabili, kaj so pred kratkim pisali. To niso bile le psovke, ampak svinjarija. Ako se psu na rep stopi, zacvili. Učiteljska trojica tudi cvili. Ker se jim na Jesenicah dobro godi, jih skrbi proč iti. V sobotnem »Narodu« so zopet eno prav neumno pogruntali. Mislili so si: »Dajmo sami zoper sebe pisati, potem nemara še ostanemo na Jesenicah. Pa kdo jim bo to verjel, ko se kar otipa, da vsi dopisi z Jesenic v »Narodu« diše po eni kompaniji. S tem mazilom ne bode nič. Treba bo zopet dr. Oražma in Ribnikarja, da ustanovita »Narodno delavsko organizacijo« številka 2, kajti o prvi ni nobenega sledu. Naj zapišeta gg. Sedlak in Pibrovc v »Slovenca«, da sta klerikalca, ali pa v »Narod«, da sta liberalca, mi delavci jim nič ne verjamemo. Mi jih sodimo le po njih delu. Taki učitelji, kot so na Jesenicah, so brezverski liberalci. Vrag se boji križa, naši učitelji pa cerkve. Ako bi jih kdo vprašal, koliko oltarjev je v cerkvi, stavimo, da ne vedo odgovoriti. Potem bi pa ti brezverci učili naše otroke. Predostokrat moramo slišati besede in različne priimke, s katerimi jih nazivljejo, kateri ne spadajo v šolo, kakor tudi ne, ako se otroke kolne. Mi smo zoper tako vzgojo. Vam učitelji pa povemo, kar se ob urah verouka se zida, to vi ob drugih urah podirate. Zato pazite! En zgled naj pojasni, kako pristransko delajo ti ljudje z učenci. Gg. Pibrovc in

Šifrer, vama je znan slučaj, ko je svobodomislec fantiček tepel delavčevu deklico. Ona mu reče nato: »Pusti me, smrkovec«. A kaj stori učitelj III. b razreda? Zarohni nad deklico: »Kaj bodeš ti rekla temu smrkovec, ki je sokol!« In udrihal je učitelj po nji kot po kači. Ta slučaj izmed mnogih smo navedli le v dokaz, kake so razmere na naši šoli ter zahtevamo, da se temu stori konec.

Prometna zveza.

Z Jesenic. Zadnjič smo nekoliko opisali naše razmere v zimskem času. Danes naj še omenimo, da proga pod Možakljo, kjer je nevarnost plazov, je bila ob slabem vremenu čuvana od enega ali dveh delavcev, katerih služba je bila, 18 ur hoditi po progi ob vsakem vremenu. Obetala se nam je zato nočna doklada, in sicer na opetovano prošnjo, na katero pa seveda še čakamo. Dobili smo glasovnice za volitve v nezgodno zavarovalnico. Opozarjamo naše somišljenike, naj oddajo prazne glasovnice, ker je tako sklenila »Prometna zveza«, krščansko soc. železničarska organizacija. Somišljeniki, ravnajte se po tem ter oddajte prazne glasovnice. Prožni delavec.

Od nekod. Cenjeni gosp. urednik! V zadnjih dveh številkah sem razložil stanje čuvajev pri južni železnici. Danes Vas pa prosim, da bodete lisjaku oprostili, da bo malo povedal iz svojih spominov, kod je hodil, kaj vse videl, slišal in zvedel, kaj so vse delali liberalčki in rdečkarji obetali, naj si bo pri železnici ali kjer si bodi v korist delavstva ali slovenskega naroda in njega ponosa. Dežne plašče so nam obetali že pred dnem časom, tako, da nam drugače ne pridejo že več na misel kakor takrat, kadar smo do kože premočeni in tudi jih ne bomo prej imeli, dokler ga ne bo vsak sam napravil, zakaj pri rdečih osrečevalcih gre vse neznosno počasi naprej. Potem je že več kot poldrugo leto, odkar je Kopač pravil po svojih shodih, da imajo že od direkcije po šest stalno nastavljenih delavcev na kilometer, a on kot reformator železničarskega reda, je rekel: »To nam ni zadošči, mi jih hočemo devet na vsak kilometer. Zdaj pa ni ne šest in ne devet, lisjak pa pravi, da bi bilo boljše šest kot nobeden; zmeraj je boljše nekaj, nego nič. Govoril je tudi od režijskih tovarnih listov, kateri so menda veljavni od novega leta 1909, a žalibog razglašeno pa vseeno ni bilo in tako marsikateri uslužbenec ne vé, kje in kako bi vprašal za tak režijski tovarni list. Če je enkrat ena reč dovoljena, naj se tudi vsem uslužbencem razglasi in pove, kje se dobi in kako je treba vprašati zanjo. Pa veste g. urednik, kaj je še Kopač tudi pravil, da bo tožil tistega, ki ga je dal v Našo Moč« zaradi tistih kron, ki jih ni Zupančiču in Kresnic plačal takrat od tiste deputacije prožnih delavcev, ko so šli na Dunaj. Pred enim mesecem je hodil lisjak tam okoli, pa so mu tole povedali, pa do takrat tudi kron še ni dobil, ampak, da mu je je Kopač pisal, da naj pride v Zidanmost ponje, pa menda ne po kroni, kakor je bilo razumeti, ampak da bi ga prav pošteno obdelal, ker misli, da ga je on nabasal v »Našo Moč«. To se pa lisjaku vseeno čudno zdi, zakaj Zupančiču kdor na dom ne pošlje, če jih je Zupančič lahko nesel v Ljubljano, in zakaj bi mu jih pa Kopač ne poslal na dom, potem pa še pravi, da bo tožil. No, pa naj, če hoče; lisjak je lisjaku podoben, pa naj ga išče, kateri bo pravi, kadar mu bo pa kronce kronce poslal, bo pa že prišel lisjak povedat, da se ne bo jezil po nepotrebnem. Dalje so v Dol. Logatcu zidali dom za Katol. izobraž. društvo. Tam so se pa liberalni rogovileži nekaj upirali, no pa jim ni nič gladko šlo od rok. Glavno vlogo igrala seveda bivši župan Mulej in pa oštir Hodnik. Za en par mesecev sta res zadržala, kjer so se pritožbe vlekle, a sedaj je pa že sezidano in pod streho. Joj, kakšen smeh so imeli tisti dan rdečkarji na kolodvoru, ko sta se šla zgoraj omenjenega pritožiti na glavarstvo. Zdaj je pa že use »fuč«, nikali ne boste imeli lastnega doma, seveda potem pa, ko nista onedva rogovileža nič naredila in je društvo vseeno postavilo svoj dom, so pa zopet jezike brusili, češ, sama lumparija se bo uganjala v njemu. Pa le brez skrbi; v našem društvu do sedaj še ni bilo nobenega nereda in kar Bog vari, da bi tudi kedaj bil. Le na svoje sokoliče glejte, da ne bodo krokali ponoči okrog in da ne bodo še naprej deklet zapeljavali. En rdečkar se je še spozabil, da

je rekel, ko je bilo dozidano dotično poslopje, da bi Bog dal tak potres, da bi se vse do tal podrlo, pa mu ne zamirimo, ker je kratkoviden in ni računal, da ko bi bil potres, bi lahko tudi njemu padla kaka opeka na glavo in mu črepinjo razbila. Mulej je pa še takrat rekel, ko se je šel pritožiti, da si pusti glavo odsekati, če bo kdaj stal na omenjenem prostoru društven dom. Jej, jej, kako bi sedaj gledal, ko bi prišel rabelj, pa bi rekel: g. Mulej, glavo proč! Lisjak prav za gotovo vé, da bi vse svetnike na pomoč poklical, da si jih vedno rad ne imenuje. No, pa naj bo zadosti o tem, mogoče še kaj pride o priliki. Zdaj pa še na Kras nekoliko pogledat, kaj se je pa tam zgodilo. Koncem maja preteklega leta je priredila ženska cirilmetodarija v Sežani veselico za narodno obrambo. Seveda je bila godba, da je hodila po goste na kolodvor in pa tombola, ples in vse take stvari, katere so vsak dan na sporedu liberalne gospode. Če je pa šel Slovenec tam mimo, kateri ima srce res za domovino, se mu je pa vseeno ta veselica smešna zdela. Napis na dotičnem hotelu je bil prav »ekstra«- naroden, namreč »Hotel della tre Korone«, okrog njega pa vse polno slovenskih trobojnic; in to je bilo v Sežani, kjer je vsak cel narodnjak. E, ko bi mogle te trobojnice govoriti, prav gotovo bi vpile nad liberalci: glejte jih izdajalce domovine! No pa naj bo za enkrat, saj že v duhu vidim gosp. urednika, da pobira škarje, da bi lisjaku dlako pristrigel, seveda kar bi mu ne bilo všeč. Se bo pa mogoče še katerikrat kaj oglasil, če ga ne bo gosp. urednik zapodil, kaj bo videl in zvedel

Lisjak.

Priporočamo našim rodbinam KOLINSKO CIKORIJO.

Nihče več ne godrnja

Čez slabosti in težave,

Ako

spozná,
Ki drži želodce zdrave!

**Najboljše krepčilo želodca,
potrebno v vsaki skrbni hiši!**

Ljudska kakovost liter K 2'40.

Kabinetna kakovost „ „ 4'80.

Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Ponaredbe kaznive.

A. ŽIBERT

• LJUBLJANA •
PREŠERNOVA ULICA

PRIPOROČA SVOJO VELIKO
ZALOGO ČEVLJEV
DOMAČEGA IZDELKA.

**Veliki nakup zniža ceno
Veliki promet
omogoči veliki nakup**

Vsled tega gledam edino na veliki promet in prodajam blago po najnižjih cenah. Ne visoke cene, ampak veliki promet je moj dobiček, ker se blago hitreje proda, stranka je zadovoljna ker sveže blago po ceni kupi. Pri nakupu manufakturnega (švaninega) blaga dobi se za moške ali ženske fino ali prosto blagovnilne se poslužiti tverke

R. Miklauc

Ljubljana, Stritarjeva (Špitalska) ulica 5, to je glavna trgovina. Podružnice tverke so: Pri Škofu, Pogačarjev trg (Sadni trg) v veliki mestni hiši Pri Miklavžu, Medena

ulica

V vseh teh trgovinah se bodefe prepričali v veliki zalogi blaga vseh vrst v nizkih cenah in prijazni postrežbi

Pazite natančno na imenovane tverke!

Na deželo se pošiljajo vzorci poštnine prosto

Velika zaloga! Nizke cene!

Radi velike zaloge znatno znižane cene!!!

Ugodna prilika za nakup: vezenin, pričetih in izvršenih žen. ročnih del, idrijskih čipk, vstavkov, svile, volne, bombaže i. t. d.

Velika izbira drobnega in modnega blaga: rokavic, nogavic, ovratnikov, kravat i. t. d.

Predtisk in vezenje monogramov ter drugih risb. - Primerna darila za godove in druge prilike -

Priporoča se z velespoštovanjem

FR. MERSOL, Ljubljana, Mestni trg 18.

Pozor slov. delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in priporočljivi domači manufakturni trgovini

JANKO ČEŠNIK

(pri Češniku)

LJUBLJANA

Lingarjeva ulica - Stritarjeva ulica

v kateri dobite vedno v veliki izbiri najnovejše blago za ženske in moška oblačila.

Postrežba poštna in zanesljiva.

Cene najnižje.

Edina in najkrajša črta v Ameriko!

Samo 6 dni!

Samo 6 dni!

HAVRE NEW-YORK

francoska prekmorska družba.

Veljavne vozne liste (Sifkarte) za francosko linjo čez Havre, ter liste za povratek iz Amerike v domovino in brezplačna pojasnila, daje samo

ED. SMARDA

oblastveno potrjena potovalna pisarna v Ljubljani, Dunajska cesta št. 18 v novi hiši »KMETSKA POSOJILNICA« nasproti gostilne pri »FIGOVCU«.

Gričar & Mejač

:: Ljubljana ::

Prešernova ulica št. 9

priporočata svojo največjo zalogo izgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke

:: novosti ::

v konfekciji za dame

Lekarna „PRI KRONI“ M. Ph. BOHINCA

v Ljubljani, na vogalu Bleiweisove in Rimske ceste

priporoča sledeča zdravila:

Balzam proti želodčnim bolečinam, steklenica 20 vin., 6 steklenic 1 krono.
Kaplje za želodec, izvrstno, krepilno in slast do jedi pospešujoče sredstvo, steklenica 40 vin., 6 steklenic 2 kroni.
Kaplje zoper želodčni krč, steklenica 50 vin., 6 steklenic 2 kroni 50 vin.
Kaplje proti zobobolu, steklenica 20 vin.
Mazilo zoper pege, lonček 1 K.
Obliž za kurja očesa, bradavice in trdo kožo, mala škatljica 50 vin., večja 1 K 20 vin.
Odvajalne kroglice, škatljica 30 vin.
Posipalni prašek, proti ognjivanju otrok in proti potenju nog, škatljica 50 vin., 6 škatlic 2 kroni 50 vin.
Protinski cvet, proti trganju po udih, steklenica 1 krono.
Ribje olje, steklenica 1 krono.
Salicini kolodij za odstranitev kurjih oči, bradavic in trde kože, steklenica 70 vin.
Tinktura za želodec, odvajalno, krepilno in slast pospešujoče sredstvo, steklenica 20 vin., 6 steklenic 1 krono.
Tinktura za lase, steklenica 1 K.
Trpotčev sok, izvrsten priporoček proti kašlju stekl. 1 K.
Železnato vino, steklenica 2 kroni 60 vin., in 4 krono 80 vin.
Železnate kroglice, proti bleidici (Bleichsucht) mala škatljica 70 vin., velika 1 krono 80 vin.

Matej Orehek :: Ljubljana

prodajalna v lastni hiši Kolodvorska ulica 26

Največja izbira raznovrstnega blaga kot: izgotovljenih oblek domačega izdelka, velika izbira klobukov in čepic, vseh velikosti obuvala, perila, ovratnic, kovečkov za izseljence, srebrnih ur in verig in vseh galanterijskih predmetov priporočam

Priznana solidno blago

Čudovito nizke cene!

50% prihranite

stroškov v gospodinjstvu na mleku, sladkorju in kavi; **kri, moč, zdravje** dosežete in ohranite, ako pijete

SLADIN

Kdor se hoče o tem prepričati, dobi vsak knjižico brezplačno

v lekarni Trnkóczy zraven rotovža v Ljubljani ali po pošti, vsak, kdor po njo piše.

Uzajemno podporno društvo v Ljubljani

Kongresni trg št. 19 reg. zadruga z om. por. Kongresni trg št. 19 sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure po 4 3/4%, to je: daje za 200 kron 9 kron 30 vinarjev na leto.

Druge hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo.

Rentni davek plača hranilnica sama. Najsigurnejša prilika za štedenje.

Kanonik A. Kalan l. r., Kanonik A. Sušnik l. r., predsednik, podpredsednik.

Najboljša, najsigurnejša prilika za štedenje!

Denarni promet v l. 1908 čez 72 milijonov K.

Lastna glavica kron 420.537.92

Stanje vlog čez 20 milijonov K.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Miklošičeva cesta 8, pritličje v lastni hiši nasproti hotela »Union« za franč. cerkvijo

prejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure 4 1/2% brez kakega odbitka, tako da prejme vložnik zjutraj do 1. ure popoldan ter jih obrestuje po 4 1/2% od vsakih 100 kron čistih 4.50 na leto.

Hsanilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštno-hranilnične položnice na razpolaganje.

Dr. Ivan Sušteršič, predsed. Josip Šiška, stolni kanonik, podpred. Odborniki: Anton Belec, posest., podj. in trg. v St. Vidu n. L. Fran Povše, vodja, graščak, drž. in dež. posl. Anton Kobi, posest. in trg. Breg p. B. Karol Kauschegg, veleposest. v Ljubljani. Matija Kolar, stolni dekan v Ljubljani. Ivan Kregar, svetnik trg. in obrt. zbor. in hišni posest. v Ljubljani. Fran Leskovic, hišni posest. in blag. »Ljudske posojil.«, Ivan Pollak ml., tov., Karol Pollak, tov. in posestnik v Ljubljani. Gregor Šlibar, župnik na Rudniku.

Ivan Jax in sin v Ljubljani

Dunajska cesta št. 17

priporočata svojo bogato zalogo ::

voznih koles

Šivalni stroji za rodbino in obrt

